עין משפמ

נר מצוה

ם א מיי' פי"ד מהלכות מאכלות אסורות הל' א

(טוש"ע או"ח סי' תפו): מא ב טוש"ע או"ח סי' ריים ב"

:סעיף ד

הל' ו טוש"ע או"ח סי

יין טעיף כ. ה מיי' פ"ח מהלי ברכות הלכה ד סמג

סעיף ז. סג ד מיי׳ פ״ג מהל׳ ברכות

שם טוש"ע או"ח סימו כה

סעיף כז סה ו מיי׳ פט״ו מהלי תרומות הלכה י״ב ופ״א מהלי טומאת אוכלין

הלכה ז:

ז וטוש"ע או"ח סי' כד

:[מעיף א ובהגר"א]

רבינו חננאל

הביאו לפניו כרוב ודורמסקין. פי׳ פרונגא. ובלשון ישמעאל אגהץ עין

בקר ומברכין עליו בורא פרי

העץ. ופרגיות. צפרים קטנים. גירגלידי. דליפתא

שדא ביה קימחא, דלמידבק

. בעלמא קא מיכוין ולא

למזונא. מיא דסילקא כסילקא ומיא דליפתא

פת צנומה בקערה מברכים

רח סעיף ב: סד ה מיי' פ״ח

סעיף ב: סה ו מיי חייי

לוס פי"ו משנה ח,נוס פי"ו משנה ח,עירובין כט., ג) [פסחים ט עיווכן כט., גו פטוויט עד.], דו עוקלין פ"ג מ"ד נדה נא:, ס) [דברים חן, 1) [לקמן מ:], 1) [בראשית מא], או גמרה, ט) [דברים היה ואינן כו' כל"ל], י) [וע"ע תוס' מנחות עה: ד"ה אפילו],

הגהות הב"ח

(ל) תום' ד"ה בלר וכו' וה"ר יוסף היה מפרש:

גליון הש"ם

רש"ר ד"ה דורמסקין כו' הרי ברכתו בפה"ע. ק"ל הא גם נפה"א עדיף משהכל אלא גם בפה״ת עדיף משהכנ חנח דהמברך סבר דשלקות מברך שהכל. וא״כ ג״כ בפה״ע אין ברכתו בפה״ע אלא שהכל כמבואר בסוגיא גבי זית מליח כמכוסר בסוגים גבי זים מנים וציע: רש"י ד"ה ועביר תוך ובו' בקול תוך תוך. ע' פסחים עד ע"א ברש"י ד"ה ר' ישמעאל: תוק' ד"ה בצר וכו' מלא לוגמיו כדי שיברך. עי לעיל ל"ו ע"ל מוס' ד"ה נתן ר"ג: בא"ד והר" היה אומר. ע" לקמן מ"ע ע"ב חוס' ד"ה ור"מ: תוס' ד"ה נתן ובו' ומיירי בהסבו. עי חולין ק"ו ע"ל חוס' ד"ה ש"מ:

מוסף תוספות

א בתוכ'י רי"ש כתב, דבימיהם היו רגילים להסב ולקבוע לשחות ולאכול פירות ומיני מזונות אבל אנו אין רגילים בכך להסב ולכך כ"א מברך לעצמו.

לעזי רש"י

אקדלשי"ט [אדרילצי"ש]. מלוח (שיר בר). פרונ"ש [פרוני"ש]. שזיפים. פרדרי"א פירדרי"ץ]. קורא (עוף). מינושיי"ר. לחתוך לחתיכות דקות. אני"ט [אניי"ד]. שֶׁבֶת (צמח

מוסף רש"י

פרמינהו. מחמכס הדק (שבת עד:) לשון פרומיס (שם קיש). ועביד תוך תוך. שמכושל יפה ונלטמק כולו עד שנימוח וכשהול רומס שתכושל יפט ותנטנון כולו עד שנימוח וכשהוא רותח דומה כמשמיע קול זה חוך תוך (ערובין כט.) כקול הסיר פסחים עד.). איז בה משום תרומה. שאם חזר החלח

בלר ליה שיעורא. וגבי ברכת פירות הארץ אכילה כתיבאים ואכילה בברה שיעורא. היינו דוקא בברכה שלאחריו דבעינן שיעור בכזית: כזים שאמרו. לענין שיעור כל אכילות: אגור בסורו. מזומן לנאת ממנו שאינו נבלע בפרי כמשקה תפוחים ותותים אלא אגור

> בלע"ז כך ראיתי בפירוש בבא קמא של רבינו יצחק ברבי יהודה. אבל כאן בצר ליה שיעורא אמר ליה מי סברת כזית פירש פרונ"ש וכן שמעתי אני כאן גדול בעינן כזית בינוני בעינן (והא איכא) ובבבא קמא (פ"י דף קטו:) פרונ"ש ואי וההוא דאייתו לקמיה דרבי יוחגן זית גדול אפשר להעמידה דא"כ °הרי ברכתו הוה דאע"ג דשקלוה לגרעינותיה פש ליה ב"פ העץ והיאך קדם וברך על שיעורא 🌣 דתנן אזית שאמרו לא קמן ולא הפרגיות שברכתן שהכל ואינם גדול אלא בינוני וזהו אגורי ואמר רבי אבהו כדברים חשובים כדמפרש ואזיל: שלא לא אגורי שמו אלא אברוםי שמו ואמרי לה טעם טעם בשר. ונעשה הבשר חביב עליו: פרגיות. בשר עוף םמרוםי שמו ולמה נקרא שמו אגורי ששמנו אגור בתוכו נימא כתנאי דהנהו תרי תלמידי שקורין פרדרי"ח: זקנה חין כחן. הלא זקן אני והיה לו לשאלני על איזה דהוו יתבי קמיה דבר קפרא הביאו לפניו מהן יברך לפטור את שאר המינין. כרוב ודורמסקין ופרגיות נתן בר קפרא ודברים הללו אינן באין ללפת את רשות לאחד מהן לברך קפץ וברך על הפת אלא שלא מחמת הסעודה הן הפרגיות לגלג עליו חבירו כעם בר קפרא באין ואמרינן לקמן (דף מא:) דטעונין ברכה לפניהם ואין הפת אמר לא על המברך אני כועם אלא על פוטרתן: **דמברך סבר שלקוח.** דכרוב ודורמסקין שהכל ברכתן המלגלג אני כועם אם חבירך דומה כמי שלא מעם מעם בשר מעולם אתה על מה לגלגת כפרגיות דעל דבר שאין גדולו מן עליו חזר ואמר לא על המלגלג אני כועם הארץ כגון בשר בינים ודגים תנא אלא על המברך אני כועם ואמר אם חכמה במתניתין חוברל וכיון דברכותיהם אין כאן זקנה אין כאן תנא ושניהם לא הוציאו שוות חביב עדיף: ומלגלג סבר שנתן מאי לאו בהא קא מיפלגי דמברך שלקות בורא פרי האדמה. שהיא סבר שלקות ופרגיות שהכל נהיה בדברו ברכה חשובה לעלמה לדברים חשובים והיה לו להקדימו: כרוב הלכך חביב עדיף ומלגלג סבר שלקות ב"פ עדיף דויין. דתניא לקמן (דף מד:) האדמה פרגיות שהכל נהיה בדברו יהלכך כרוב למזון ותרדין לרפוחה: פירא עדיף לא דכ"ע שלקות ופרגיות שהכַל גרגלידי דלפחה. רחשי לפתות: נהיה בדברו והכא בהאי סברא קא מיפלגי פרמינהו. מנושיי"ר בלע"ז לשון מר סבר חביב עדיף ומר סבר כרוב עדיף קניבת ירק: פרימה זוטה. גריעותה דזיין אמר ר' זירא כ' הוינן בי רב הונא אמר היא ובשאכלו חי קאי: אבי תפי. לן הני גרגלידי דלפתא פרמינהו פרימא רבא על מקום שפיתת הקדירה: ועביד מוך מוך. כלומר ששלוק ונמחה בפה"א פרימא זומא שהכל נהיה בדברו וכי מאד וקול רתיחתו נשמעת °כקול אתאן לבי רב יהודה אמר לן גאידי ואידי בפה"א והאי דפרמינהו מפי כי היכי דנמתיק מוך מוך: מיח דסלקח. מבשיל של כסלקא. לענין ברכה: מרדין: מעמיה אמר רב אשי כי הויגן בי רב כהגא דשיבתה. ירק שנותנין מעט בקדרה אמר לן תבשילא דסלקא דלא מפשו בה למתק בעלמא ולא לאכלו. אני"ט קמחא בורא פרי האדמה דלפתא דמפשו בה בלע"ז: למתוקי טעמא עביד. קמחא מפי בורא מיני מזונות והדר אמר ומברכין על מימי תבשילו ב"פ יאידי ואידי בורא פרי האדמה והאי דשדי החדמה: השבת חין בה. בבד שלה בה קמחא מפי לדבוקי בעלמא עבדי לה משנתנוה בקדרה והוליאוה אין בה אמר רב חסרא יתבשיל של תרדין יפה ללב שוב משום איסור תרומה דהוה ליה כעץ בעלמא. מדקתני משנתנה טעם ומוב לעינים וכ"ש לבני מעים אמר אביי ש"מ לטעמא עבידא: פת לנומה. והוא דיתיב אבי תפי ועביד יתוך אמר יבשה שנתנה בקערה לשרות וכן רב פפא פשיטא לי המיא דסלקא כסלקא לנומות דקות יו: לריך שתכלה. ומיא דלפתא כלפתא ומיא דכולהו שלקי ברכת המוליא עם פריסת הפרוסה ככולהו שלקי בעי רב פפא מיא דשיבתא מן הפת והאי פרום ועומד מאי למתוקי מעמא עבדי או לעבורי זוהמא הוא: אפרוסה חי (כליא). כיון עבדי לה 'ת"ש סיהשבת משנתנה מעם דאמרת עם פריסת הפרוסה מכלה מאי חשיבותא ומאי אהניתא:

> מטמאה טומאת אוכלים שמע מינה ילמתוקי מעמא עבדי לה שמע מינה אמר רב חייא בר אשי פת צנומה בקערה מברכין עליה המוציא ופליגא דר' חייא דאמר ר' חייא צריך שתכלה ברכה עם הפת מתקיף לה רבא מאי שנא צנומה דלא משום דכי כליא ברכה אפרוסה קא כליא על הפת נמי כי קא גמרה אפרוסה גמרה

ברכות

בעולם הזה בלא ברכה בין לענין אכילה בין לענין שתיה אבל בברכה כמשקה ענבים: דורמסקין. אף הן שלקות מעשב שקורין אקדלשי"ט שלאחריו בעינן שיעור מלא לוגמיו על כן יש ליזהר לשתות מכוס של ברכה פ'מלא לוגמיו כדי שיברך

לאחריו מעין ג' ברכות °והר"י היה אומר בבורא נפשות כיון דלאו ברכה חשובה היא אפי׳ בבליר משיעורא מברכינן בורא נפשות רבות ולא נראה דכיון דבורא נפשות תקנוה כנגד על הגפן כי היכי דעל הגפן בעי שיעורא בבורא נפשות רבות נמי בעי שיעורא ובירושלמי ר' יוחנן היכי בריך אזית הא לא הוי שיעורא וקאמר משום בריה דאפילו לא אכל אלא פרידה אחת של ענב או פרידה אחת של רמון בעי ברוכי משום דבבריה מברכין אפילו פחות מכזית וחולק על גמרא דידן כדמשמע הכא א"כ אין הלכה כמותו של ירושלמי (6) וה"ר יוסי היה מפרש שהירושלמי אינו חולק על הגמרא שלנו דהכא מיירי שהוסרו הגרעינים ונמלח אם כן לא היה כברייתו אבל אם אכלו שלם אפי׳ אם היה פרידה אחת של רמון מברך עליו תחלה וסוף וגמרא ירושל' היה סבור שהזית היה שלם ולכך הולרך לתרץ באותו ענין דאכל פרידה ש דבריה ואינן חולקים יחד ועוד יש בירושלמי היכא דבריך אתורמוסא למיכליה ונפל מידיה ושקל אחרינא בעי ברוכי זמנה החריתי ופריך מהי שנה מחמת המים פירוש דמברך לשתות והני אזלי והני אחריני נינהו וא"ל לברך פעם אחרת ומשני הכא הוה דעתו מתחלה לזה שהיה יודע שילכו להן אבל בתורמוסא לא ידע שיפלו מידו ויאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד משום דהוה ברכה לבטלה וכן נכון לומר על כל ברכה לבטלה בשכמל"ו: דורמבקין. פירש"י פרונ"ש. ולא נראה דבסמוך

בתן בר קפרא רשות לאחד מהן לברך. ונראה דמיירי צכרכה שלפניו דאי בשל אחריו הא אמרינן (חולין קו.) דאין מזמנין על הפירות ומיירי בהסבו ואנו אין לנו× שום € הסבה אלא על הפת ולכך לריך לברך כל אחד על כל דבר הן בפירות הן ביין: חביב עדיף. וכן הלכה אם יש לו שני מיני פירות לפניו חביב עדיף ובורא פרי האדמה עדיפא משהכל נהיה בדברו דמבוררת טפי וחשובה לעצמה מקרית ויברך על אותו המין ששייך בו פרי האדמה אף על פי שאותו המין שיש לברך עליו שהכל חביב עליו ואם לפניו פירות שהברכות שוות ואחד מהן הוא מז' המינין יברך תחלה על אותו של ז' המינין דעדיפי: מרא דסלקא

בסדקא. מברכין עליה בורא פרי האדמה אף על פי שאין בה אלא מים

עליה המוציא. פירי פיררה פתיתין בקערה ויצק עליה מרק מברכין עליה המוציא לחם [ומיירי בדאיכא עליה תוריתא דנהמא]. ופליגא . שתיכלה ברכת המוציא עם שוזיכיה בו כון המוציא עם בציעת החתיכה מן הככר שבוצע ממנו, דהא זה הפת כולה כבר היא צנומה בקערה. ומתקיף רבא אהא בקערה. וכותקיף רבא אהא דרי חייא מאי שנא צנומה דפליג, דכי כליא ברכה אצנומא קכליא, אפי׳ הבוצע על הככר כיון דפריס מזה הככר ובצע, כי כליא ברכה אפרוסה כליא. אלא בוצע, אבל אם היא פתיתה משמע דמברכין עליהן בורא פרי או צנומה בקערה, אומר המוציא ופושט ידיו ונוטל. האדמה וא"כ בורא פרי העץ בעי והלכתא כרבא. ברוכי ונראה שהוא מין כרוב:

> וטעם הירקות מברך עליהן כאשר יברך על הירקות אע"ג דאמרינן לעיל דמי פירות זיעה בעלמא הוא יש לחלק: 🗗 צגומה בקערה מברבין עליה המוציא לחם מן הארץ ופליגא דר' חייא. וא״ת היכי מייכי אם יש שלמה לפניו הא אמרינן בסמוך דכ״ע שלמה עדיף ואי ליכא אלא לנומה היכי פליג עלה ר' חייא הא מסקינן לעיל (דף או) פרורין אף על פי שאין בהן כזית מברכין עליהן המוליא הואיל ואית בהו תוריתא דנהמא וי"ל כגון דאיכא שלמה לפניו ובלע מן הלנומה רב חייא בר אשי סבר דהוי כמו שלמה מאחר שהיא חביבה [מברך עליה] ור' חייא ס"ל לריך שתכלה ברכה עם הפת ואם כן בעינן שתכלה הברכה עם בליעת הפת וכיון שבלועה קודם לכן שלמה עדיף אבל אי ליכא שלמה מודה שיברך על הפרורים י המוליא לחם מן הארץ:

בקדירה אין בה משום תרומה ואינה